

7

การวิเคราะห์พฤติกรรมในการปฏิบัติงานตามระบบราชการในทัศนคติของข้าราชการกรุงเทพมหานคร
และมสลิสมทอการปฏิบัติราชการในจังหวัดสตูล

นายอนุชาติ สมานพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974 - 561 - 737 - 7

011225

I 19208769

THE ATTITUDE OF BUDDHIST AND MUSLIM TEACHERS TOWARD
BUREAUCRATIC BEHAVIOR IN CHANGWAT SATUN

Mr. Anuchart Smanphan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

ISBN 974 - 561 - 737 - 7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์พฤติกรรมในการปฏิบัติงานตามระบบราชการใน
ทัศนคติของข้าราชการครูไทยพุทธและมุสลิมต่อการปฏิบัติราชการ
ในจังหวัดสตูล

โดย

นายอนุชาติ สمانพันธ์

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... *สมานพันธ์* ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *พรศักดิ์* ..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... *สมบุญ* ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ สุขสำราญ)

..... *อารง* ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุทธาศาสน์)

..... *ปรีชา* ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามระบบราชการ
ในทัศนะของข้าราชการรัฐไทยพุทธและมุสลิมต่อการปฏิบัติ
ราชการในจังหวัดสตูล

ชื่อนิสิต

นายอนุชาติ สมานพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

ภาควิชา

การปกครอง

ปีการศึกษา

2525

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามระบบราชการของข้าราชการรัฐไทยพุทธและมุสลิมในจังหวัดสตูล นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาหาปัญหาและอุปสรรค ขอบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้กระทบกระเทือนต่อขวัญและกำลังใจของข้าราชการรัฐไทยพุทธและมุสลิม

สาเหตุที่ผู้เขียนเลือกศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสตูล เพราะจังหวัดสตูลเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีผู้นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนมาก จึงน่าสนใจว่ามีความคิดเห็นอย่างไรต่อระบบราชการ และเนื่องจากบางท้องที่ประสบกับปัญหาโจรผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์และปัญหาการแย่งแยกดินแดน จึงน่าสนใจว่าปัญหานี้กระทบกระเทือนต่อขวัญและกำลังใจอย่างไรต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของข้าราชการรัฐไทยพุทธและมุสลิม

การวิจัยครั้งนี้ผู้เขียนได้ใช้วิธีวิจัยสนาม (field research) โดยการส่งแบบสอบถามไปยังข้าราชการรัฐไทยพุทธและมุสลิม จำนวน 820 คน ได้รับคำตอบกลับคืนมา 810 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.78

ผลการวิจัยพบสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ประสานกันทั้งสภาพส่วนตัวและสภาพการทำงานอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
2. ความร่วมมือจากหน่วยราชการหน่วยงานอื่นและจากประชาชนที่ได้รับอยู่ในระดับสูง
3. ความพึงพอใจในสภาพของข้าราชการครูที่ก่อให้เกิดบรรยากาศของความตั้งใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง
4. ความรู้สึกปลอดภัยจากปัญหาการแบ่งแยกดินแดนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
5. การตระหนักถึงภัยและหวาดหวั่นต่อปัญหาเรื่องผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์อยู่ในระดับต่ำ

Thesis Title   The Attitude of Buddhist and Muslim Teachers Toward
Bureaucratic Behavior in Changwat Satun
Name   Mr. Anuchart Smanphan
Thesis Advisor   Associate Professor Pricha Hongskrailers, Ph.D.
Department   Government
Academic Year   1982

ABSTRACT

The main objectives of this research are to compare the degree of morale and job satisfaction of the Buddhist teachers and the Muslim teachers in Satun province and to point out factors which influence the teachers' morale and job satisfaction. As Satun is one of the southern border provinces, the Thai Muslim is the majority there and there are communist insurgency and separatist movements' operation in some area, the researcher has special interest in how these factors affect the morale and job satisfaction of the teachers in this province, both Buddhist and Muslim, and in their attitude towards Thai bureaucracy.

In conducting the research, the survey research technique is employed. The data are obtained via questionnaire distributed to the teachers in Satun, both Buddhist and Muslim. 820 questionnaires were sent and 810 or 98.78 of the total sent have been returned.

The findings may be summed up as follows:

1. Personal and occupational relationship within and between these two groups of teachers are relatively high.
2. Both Buddhist and Muslim teachers have got some cooperation from other government units and the people concerned
3. Job satisfaction level among the teachers is at moderate level.
4. The teachers are not discouraged by the separatist movements's threat.
5. To a lesser extent, the teachers felt insecure owing to communist insurgency's threat.

กติกกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เรียบเรียงขึ้นในขณะที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานกับธนาคารกสิกรไทย สาขาปัตตานี จึงทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้เวลาค่อนข้างยาวนานถึง 2 ปี สาเหตุสำคัญคือ มีงานประจำในหน้าที่มาก ไม่สามารถทุ่มเทกำลังความคิดและเวลาให้กับงานวิทยานิพนธ์ได้เต็มที่ และขณะเดียวกันได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมวิทยานิพนธ์หลายครั้ง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงลุล่วงมาได้ด้วยดีพอสมควร

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมนึก ประยูรวงศ์ ที่ได้ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ คุณยุวดี กาญจนรังษี ที่ได้ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม คุณดา มะสุ บินอบ็กุลรามาน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์

บุคคลที่สำคัญซึ่งผู้เขียนไม่อาจจะละเว้นที่จะกล่าวถึงได้คือ คุณพ่อและคุณแม่ของผู้เขียน โดยเฉพาะคุณพ่อซึ่งล่วงลับไปนานหลายปีแล้ว แต่ก็ได้รับแรงบันดาลใจจากคุณพ่อที่ได้เลอบรมสั่งสอนให้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญในการศึกษา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังรู้สึกซาบซึ้งในความมีน้ำใจของเพื่อน ๆ และพี่ ๆ อีกหลายคนคือ คุณสายทิพย์ สุชาติพันธ์ คุณประดิษฐ์ ภูติมาน คุณโกมล ปะดุกา ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกล คุณสุปราณี สองเมือง คุณตรุณี สุปราณี คุณรังสิทธ์ สุปราณี ข้าราชการสำนักการประถมศึกษาจังหวัดสกล คุณสรพล สะอูรา คุณอุทัย เกื้อเพกขร ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการให้คำแนะนำปรึกษาทั่วไปและช่วยแจกเก็บแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณวรลักษณ์ ประทีป ณ ถลาง คุณระยอง และคุณยุพดี ทิยาพันธ์
คุณเรียม กิตติพงษ์ธัญกิจ ทักษณาสะดวกช่วยเหลือและติดต่อประสานงาน คุณเฉลิมพันธ์
พุกพันธ์ ผู้จัดการธนาคารกสิกรไทย สาขาปัตตานี ที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการศึกษา

หากผลการศึกษาวິจัยนี้เป็นประโยชน์ในทางวิชาการอย่าง ผู้เขียนขอมอบ
ให้ทุกคน รวมทั้งผู้มีอุปการคุณอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน แต่สำหรับขอบทรวงใด ๆ ซึ่งอาจจะมี
อยู่ในเนื้อหาและวิชาการแล้ว ผู้เขียนขอรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว.

อนชาติ สมานพันธ์

24 ธันวาคม 2525

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ญ
รายการแผนภูมิประกอบ	ศ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
สมมติฐานในการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ข้อจำกัดในการศึกษาวิจัย	6
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	6
2 ประวัติสภาพทั่วไปและโครงสร้างทางการปกครองการบริหาร ของจังหวัดสตูล	14
ประวัติและสภาพทั่วไป	14
ลักษณะภูมิศาสตร์	15
การปกครอง	
ประชากรและศาสนา	16
ประชาชนกับการเมืองและการปกครอง	17

	ลักษณะทางเศรษฐกิจ	21
	สภาพทางสังคม	24
	การศึกษา	26
3	ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	28
	ระบบราชการ	28
	ระบบราชการไทย	31
	ข้าราชการครู	34
	แนวความคิดเกี่ยวกับขวัญและความพึงพอใจ	36
	สิ่งจูงใจและองค์ประกอบที่ทำให้ปฏิบัติงานเกิดขวัญ และความพึงพอใจ	42
2	ผลการศึกษา	51
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	88
	บรรณานุกรม	99
	ภาคผนวก	103
	ประวัติการศึกษา	113

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	51
2	ตารางแสดงทัศนคติเกี่ยวกับการประสานสัมพันธ์ของข้าราชการ ไทยพุทธและมุสลิม	54
3	ตารางแสดงทัศนคติเกี่ยวกับความร่วมมือที่ได้รับจากหน่วยงาน ราชการอื่น ๆ และประชาชน	56
4	ตารางแสดงทัศนคติเกี่ยวกับขวัญและความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงาน	58
5	ตารางแสดงทัศนคติเกี่ยวกับความปลอดภัยจากปัญหาการแบ่งแยก ดินแดน	62
6	ตารางแสดงทัศนคติเกี่ยวกับความหวาดหวั่นในปัญหา โจรผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์	64
7	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประสานสัมพันธ์ กับศาสนาจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ	68
8	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือที่ได้รับจาก ฝ่ายต่าง ๆ กับศาสนา จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ	72
9	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญและความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานกับศาสนา จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ	76
10	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความปลอดภัยจากปัญหาการ แบ่งแยกดินแดนกับศาสนา จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ	80
11	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความหวาดหวั่นในปัญหาโจร ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์กับศาสนา จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ..	84

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่

หน้า

1. ระบบการบริหารโดยทั่วไป 1
2. แผนที่จังหวัดสงขลา 27